

A PÁRTOKTATÁS VEZÉRFONALAI

1948 TAVASZI OKTATÁSI IDÉNYRE

4

A népi demokrácia út a szocializmushoz

ÁRA 30 FILLÉR

SZIEKA

Kiadja a MKP Országos Oktatási Osztálya

A SZEMINÁRIUM MUNKAMÓDSZERE

A szemináriumi csoport legalább 10 és legfeljebb 25 hallgatóból álljon. Az első nap a szervezési ügyek megbeszélésével (munkarend, bizalmi választás, módszerismertetés stb.) kezdődik. Ezután a szeminárium vezetője megtartja az első tárgyból előadását. Az előadás időtartama kb. félóra és az anyag feldolgozásához adja meg a fő szempontokat. Részlet- vagy mellékkérdésekre ne térjünk ki.

Az előadás után kijelöljük az anyaghoz olvasandó irodalmat, amelyet a hallgatók otthon alaposan tanulmányoznak.

A következő héten szemináriummal kezdünk. A feladott kérdések alapján megvitatjuk az anyagot. Ügyeljünk arra, hogy a vitában mindenki résztvegyen. A szemináriumvezető feladata a vita irányítása úgy, hogy ő maga lehetőleg nem vesz részt a vitában, hanem minden kérdés megtárgyalása után kijavítja a hibákat és összefoglalja az eredményeket.

A szeminárium befejezése után megtartjuk a következő tárgyból az előadást és kijelöljük az irodalmat. A harmadik és következő hetekben a foglalkoztatás ideje azonos.

A szeminárium befejezését kössük össze ünnepélyes záróvizsgálattal, amelyen a pártszervezet vezetőségi tagjai jelen legyenek.

**A Magyar Kommunista Párt
Országos Oktatási Osztálya**

A szemináriumok módszeréről bővebbet lásd: Valachi Gyula: Szemináriumok módszertana. (Szikra kiadás.)

Felelős kiadó: Ujhelyi József

SZIKRA IRODALMI ÉS LAPKIADÓ VÁLLALAT, NYOMDAI RT.

Felelős vezető: Nedeczky László

I. Mi a népi demokrácia?

MIERT HELYES A „NÉPI DEMOKRÁCIA” KIFEJEZÉS?

A magyar politikai életben a felszabadulás után sok vita folyt demokráciánk jellegéről, arról, hogy ez a demokrácia „polgári” vagy „népi” legyen-e?

Voltak, akik szerint a „népi demokrácia” kifejezés értelmetlen, hiszen a demokrácia kifejezés maga is „népuralmat” jelent, mi értelme van hát a „népi népuralomnak”? — kérdezték. Az ilyen álláspont szerint a demokrácia csak polgári lehet és így felesleges megkülönböztetést tenni polgári és népi demokrácia között. Igaz, hogy a demokrácia intézményeinek — az általános választójognak stb.-nek — segítségével látszólag mindig az egész nép kormányoz. A valóságban azonban a demokratikus formákat egyik vagy másik osztály kihasználja a maga uralmának gyakorlására. A demokráciák évszázadok óta különböznek szerint, hogy a demokrácia melyik osztály vezetése alatt áll, milyen osztálynak vagy osztályoknak az érdekeit képviseli. A mai amerikai vagy angol demokráciáknak egészen más az osztálytartalma, mint például az 1793. évi francia forradalmi demokráciának, amely a francia kispolgároknak, az akkor még csak kialakulóban lévő francia munkásságnak és a nagybirtokot felosztó parasztságnak volt a demokráciája, vagy az 1936-os spanyol köztársasági demokráciának. A mai Angliában és Amerikában a nagytőkések uralkodnak demokratikus formák között, amelyeket egyremásra törnek át és sértenek meg, a spanyol köztársasági demokrácia a munkásság

és a parasztság forradalmi demokráciája volt. Nem felesleges tehát, hogy megmondjuk, *milyen* demokráciáról van szó, *melyik osztály, vagy melyik osztályok gyakorolják demokratikus formák között a maguk uralmát*. A polgári demokrácia a XX. században a nagytőkének, a monopoltőkének az uralma. Célja: a kapitalizmus védelme és megszilárdítása, a munkásosztály, a dolgozó nép elnyomása. A népi demokráciában ezzel szemben a munkásosztály a maga szövetségeseivel — közöttük elsősorban a parasztsággal — arra használja fel a részben vagy egészében kezében lévő államhatalmat, hogy lépésről-lépésre gyengítve a burzsoázia gazdasági és politikai pozícióit, a nagytőkét kiszorítsa a politikai és gazdasági életből és végső soron felszámolja a kapitalizmust.

MIÉRT VOLT HELYTELEN A JELSZÓ: „MA A DEMOKRÁCIÁÉRT, HOLNAP A SZOCIALIZMUSÉRT“?

A „népi demokrácia“ kifejezést egyes szociáldemokrata elvtársaink is sokáig helytelenítették. Helyette a fenti jelszót használták. A vita ugyan ma már a múlté, de mert elvi kérdésről van szó, nem árt a kérdés elméleti gyökereit feltárni.

Helytelen volt a fenti jelszó, mert:

1. falat emelt a demokrácia és a szocializmus közé. E jelszó azt jelentette, hogy a demokrácia és a szocializmus a fejlődésnek két időben egymásután következő szakasza, hogy csak a demokrácia felépítésének befejezése után lehet elkezdeni a szocializmus építését. A magyar demokrácia és más népi demokráciák tapasztalatai azonban azt mutatják, hogy a népi demokrácia építése és megszilárdítása egyben a szocializmus építése is.

2. veszélyeztette a munkásosztály szövetségi politikáját, mert olyan elképzeléseket ébresztett, hogy a népi demokrácia megszilárdulása után, amikor a szocializmus építésére kerül sor, a munkásosztály a maga szövetségi politikáját, mint felesleges, fel fogja számolni. A marxizmus-leninizmus szerint azonban a szövetségi politikára nemcsak a demokráciáért való harcban van szükség, a szocializmus felépítéseért folyó harcban még fokozottabban van szükség a szövetségi politika folytatására,

természetesen változtatva azokat az osztályokat és rétegeket, amelyekkel a munkásosztály szövetkezik;

3. elkendőzi a kétféle — polgári és népi — demokrácia közötti különbséget és ezzel a kétféle szövetségi politika közötti különbséget is. A polgári demokrácia szociáldemokrata „szövetségi“ politikája: koalíció a burzsoáziával a kapitalizmus helyreállítása és megszilárdítása érdekében. A népi demokráciában a munkásság szövetségi politikája: szövetség a parasztsággal a kapitalizmus ellen, a szocializmus felé való haladás érdekében;

4. végül a jobboldali szociáldemokraták szájában ez a jelző alkalmas volt arra, hogy a reakciós polgári pártokkal való koalícióra vegyenek irányt és ezt a politikát ugyanakkor kendőzzék a szocializmus, mint távoli „végcél“ hangsúlyozásával.

KI JÖTT KIHEZ?

Sokan úgy tették fel a kérdést, hogy a demokrácia dolgában mi kommunisták jöttünk megváltozott állásponttal a SzDP-hoz. Igaz az, hogy a két háború közötti német weimári demokrácia csödjéből és a német fasizmus uralomrajutásából az egész nemzetközi munkásmozgalom és így a kommunista pártok is tanultak. A hibák felismerése azonban nem jelentette azt, hogy a kommunisták feladták a weimári reakciós polgári demokrácia bírálóit, még kevésbé, hogy a fasizmus elleni harcunkban ismét egy weimári típusú demokrácia megteremtésére törekedtünk volna. Ebben a harcban mi nem a burzsoá-demokráciáért, hanem egy új típusú, antifasiszta demokráciáért küzdöttünk. A nemzetközi munkásmozgalom története megmutatta, hogy a kommunista pártok annyiban találkoztak a szociáldemokrata pártokkal, amennyiben a szociáldemokraták is hajlandók voltak ilyen új típusú, antifasiszta demokráciáért küzdeni és tanultak a weimári demokrácia csúfos összeomlásából és kapitulációjából a fasizmus előtt.

MIT JELENT A HARCOS, ANTIFASISZTA DEMOKRÁCIA?

1. A politikai hatalom olyan osztályok és pártok kezén van, amelyek nem alkuszni meg a fasizmust támogató osztályokkal és rétegekkel, hanem kiszorítják őket a hatalomból.

2. Elkezdí és folytatja egy olyan társadalmi és gazdasági átalakulás végrehajtását, amely végez minden feudális maradvánnyal és amely ezenfelül fokról-fokra felszámolja a monopol-tőke uralmát a politikában és a gazdaságban.

3. A munkásosztály a fasizmus, a feudális maradványok és a monopoltőke elleni küzdelemben szövetséget köt a társadalom minden dolgozó rétegével, elsősorban a parasztsággal, a városi kispolgársággal és az értelmiséggel.

A NÉPI DEMOKRÁCIÁK SAJÁTOS EREDETE: FÜGGETLENSÉGI HARC A FASIZMUS ELLEN

A népi demokráciák a legtöbb országban elsősorban nem a feudális maradványok, hanem a fasizmus elleni harcban alakultak ki és ez lényegesen megszabja a jellegüket. Egyik-másik országban, így Magyarországon is, a feudalizmus elleni küzdelem igen jelentős alkotóeleme volt a fasizmus elleni harcnak. De még nálunk is *több* volt szó a fasizmus elleni harcban, mint egyszerűen a feudális maradványok megsemmisítéséről.

A német fasizmus nemcsak a német munkásságot törte le és nem is csak a szomszédos országok és Európa legtöbb országának munkásosztályát, hanem ezeknek az országoknak egész népét, minden demokratikus vívmányát, és egész nemzeteket megfosztott függetlenségüktől. Így ezekben az országokban a munkásosztálynak nemcsak a feudalizmus gyökeres eltakarításában érdekelt rétegek voltak szövetségesei, hanem mindazok a rétegek, amelyek hajlandók voltak küzdeni a demokratikus jogok helyreállításáért, nemzetük függetlenségéért: a kispolgárok, a városi dolgozók, sőt a polgárságnak is egy része.

A fasizmus nem egyszerűen, nem csupán a nagybirtok, hanem elsősorban a finánc-tőke legreakciósabb részének uralma. Így a fasizmus elleni harc lényegében, végső soron harc a kapitalizmus ellen is. Így volt ez Magyarországon is, ahol pedig a feudális maradványoknak nagyobb volt a jelentősége, mint Spanyolországot kivéve bárhol Európában.

II. A magyar népi demokrácia

A MAGYAR ÁTALAKULÁS JELLEGZETESSÉGE.

1944 végén a magyar átalakulás, mint a magyar függetlenség visszanyeréséért és a feudalizmus összetöréséért folytatott küzdelem indult meg. Később, fejlődése közben átnőtt a nagytőkének a politikai és gazdasági élet pozícióiból való kiszorításáért folytatott harcba.

A felszabadulás után a döntő feladat az volt, hogy résztvegyünk a Hitler-féle fasizmus elleni harcban a magyar függetlenség kivívásáért. Ez a feladat szabta meg a Függetlenségi Front első programját is, amelyben minden pontot — nemcsak a tőkeellenes, hanem a nagybirtokellenes rendszabályokat is — alárendeltük ennek a döntő célnak. Ez a program formálisan még nem általában a nagybirtok ellen irányult, hiszen csak a hazaáruló nagybirtokosok földjének elkobzását követelte, ezzel is aláhúзва a fasiszta Németország elleni háború döntő jelentőségét. Ugyanez áll e program kapitalista ellenes rendszabályaira is. Az egyetlen közvetlen antikapitalista rendszabály ebben a programban: a föld méhe kincseinek államosítása volt.

Nem sokkal később azonban — az 1945 tavaszán végrehajtott földreformmal — már kidomborodott demokráciánk következetesen antifeudális jellege, majd ezt követőleg egyre következetesebben kialakult e demokrácia antikapitalista jellege is.

NÉPI DEMOKRÁCIÁNK FEJLŐDÉSÉNEK NÉGY SZAKASZA.

Népi demokráciánk fejlődése és jellege tehát lépésről-lépésre, fokról-fokra bontakozott ki. Ez magyarázza meg demokráciánk hullámvonalszerű fejlődését, amelyben négy periódust különböztethetünk meg.

1. *1944 végétől az 1945-ös választásokig.* Ezt a szakaszt a demokrácia erőinek túlsúlya és később a reakció ellentámadása jellemzi. Megalakulnak az Üzemi Bizottságok, Nemzeti Bizottságok, a Földigénylő Bizottságok, stb. Az Üzemi Bizottságok kezükbe veszik a termelés vezetését az iparban. A Nemzet-

gyűlésen vitathatatlan baloldali többség van, a burzsoázia és az államapparátus horthysta tagjai elbujtak, vagy nyugatra menekültek. Ugyanakkor azonban megindul a burzsoázia lassú erőgyűjtése is a gazdasági életben és a politikában. A reakció megindítja harcát a parasztság megnyeréséért és lassan érvényesülni kezd az angolszász hatalmak befolyása is. Ez a szakasz 1945 augusztusában a reakciós erők választási győzelmével végződik.

2. *Az 1945-ös választásoktól 1946 augusztusáig, a stabilizációig.* Ezt a szakaszt az erők bizonyos egyensúlya jellemzi, amelyben sem a reakció, sem a demokrácia erői nem tudnak döntő fölényre szert tenni. A burzsoázia megszilárdítja pozícióit. Az igazolási eljárás és a B-lista ellenére a reakció bennmarad az államapparátusban. Az infláció gyengíti a munkásosztály erejét és ugyanakkor erősíti a burzsoáziát. Az amerikai kapitalizmus segítségével megindul a támadás a polgári demokrácia jelszavával a munkásosztály, a MKP ellen. A támadás egyik fő jelszava az infláció idején: a külföldi kölcsön. Azonban ezzel párhuzamosan megindul a demokratikus erők ellentámadása is. A baloldali blokk tömegmozgalmának eredményeképpen 1946 márciusában, Sulyokék kizárásával, megkezdődik a Kisgazdapárt megtisztítása. Ezt a szakaszt a sikeresen végrehajtott stabilizáció zárja le, mely megakasztotta a népi demokrácia erőit gyengítő inflációt és bebizonyította, hogy külföldi segítség nélkül, saját erőnkéből is talpra tudunk állni.

3. *1946 augusztustól az 1947 augusztusi választásokig.* Ezt a szakaszt a népi demokrácia erőinek fokozódó támadása jellemzi. Az összeesküvés leleplezésével a népi demokrácia erői a kisgazdapárti reakciós góc szétzuzására indulnak támadásra. Az így elért politikai sikerek felhasználásával pedig megindul a harc a gazdasági élet területén. Ez a harc a következő periódusban a bankok államosításával győzelemmel fejeződik be. A sikeres ellentámadás eredményei képezik az alapját annak a harcnak is, mely ebben a szakaszban indul meg és fejeződik

be győzelemmel: a paraztságnak a reakcióról való leválasztásáért. Ezt a periódust az 1947-es választási győzelem zárja le. Ez a választási győzelem volt a kiindulópontja a népi demokrácia további sikereinek és győzelmeinek.

4. A választásoktól napjainkig. Ez a szakasz az elért győzelem megszilárdításának, a „termés betakarításának“ a szakasza. Ez a periódus válsággal indult. A koalíciós pártok jobbszárnya kísérletet tett egy reakciós egységfront kialakítására és a Kommunista Párt elszigetelésére. A kísérlet szétverése megmutatta, hogy ez a próbálkozás lényegében nem volt mártégyéb, mint a megvert reakció utóvédharca. Ezután a sikerek sorozata következett. Sor került a Pfeiffer-párt feloszlására, a bankok államosítására, a munkásbíróságok felállítására. Ekkor indul meg a barátsági és szövetségi szerződések sorozata a népi demokráciákkal, a Szovjetunióval és végül e szakaszban indul meg és végződik be diadalmasan a baloldali szociáldemokratákkal együtt vívott harc a SzDP jobboldala ellen.

MIÉRT VOLT ELKERÜLHETETLEN A HULLÁMVONALÚ FEJLŐDÉS?

1. A már említett német-ellenes függetlenségi harc miatt, amely szükségessé tette, hogy a magyar demokrácia első koalíciós kormányát aránylag széles alapokra fektessük.

2. A 25 éves Horthy-rendszer nevelése miatt. A munkáspártok és mindenekelőtt a Magyar Kommunista Párt elsőként ismerték fel a helyzetet a felszabadulás után és ők uralkodtak a politikai terepen. Ez azonban nem jelentette azt, hogy akkor már a dolgozó nép zöme követte politikánkat. A magyar nép alig harcolt szabadságáért, a Függetlenségi Front csak 1944 március 19.-e után, a német megszállás következtében alakult meg. A Kommunista Párt elszigetelésére irányuló törekvések még a világháború éveiben s még az ellenzéki pártoknál is megmutatkoztak. (Harc a Szakasits- és Peyer-féle irányzat között a kommunistákkal való összefogás politikája körül.)

3. A magyar nép elsősorban nem saját harcának, hanem a Vörös Hadseregnek köszönhette szabadságát. A kialakuló népi szervek ennek megfelelően nem annyira *hatalmi* szervek,

mint inkább az elmenekült közigazgatás helyét betöltő köz-
igazgatási szervek voltak. A régi államapparátust nem népi
tömegmozgalom, hanem a szovjethadsereg fegyverei törték
össze. Mert nálunk alig volt tömegmozgalom Hitler és magyar
zsoldosai ellen, ezért nálunk a reakció a Függetlenségi Fron-
ton belül maradt, amelyben szinte mindjárt a kezdettől fogva
egy jobb- és egy balszárny alakult ki.

4. A magyar parasztság emlékezett 1918—19-re, amikor
a munkásosztálytól nem kapott földet. A 25 éves horthysta ne-
velés kihasználta ezt a munkásosztály iránti bizalmatlanság
szítására, így a magyar parasztság a multban nem a munkás-
paraszt szövetség szellemében nevelkedett.

5. A hullámvonalú fejlődésnek gazdasági okai is voltak.
A háború alatt tönkretett gazdasági élet újjáépítéséhez szük-
ség volt az ipari és kereskedelmi tőkék felhasználására is,
ami a burzsoázia átmeneti gazdasági megerősödésével járt. A
munkásság eleinte nehezen értette meg ezt a politikát, de most
az államosítások után bebizonyult, hogy ez a politika helyes
volt. Az infláció alatt nem a burzsoázia, hanem végső soron
a nép üzemcit építettük fel.

A NÉPI DEMOKRÁCIA GYŐZELMÉNEK OKAI.

Mi az oka annak, hogy a reakció átmeneti megerősödése
ellenére is győzni tudtunk?

1. A felszabadulás után azonnal irányt vettünk azoknak
a hatalmi pozícióknak az elfoglalására, amelyeknek birtoká-
ban megakadályozhattuk, hogy a reakció az államapparátust
a népi demokrácia erői ellen tudja felhasználni.

2. Nem szenvedtünk parlamenti kretenizmusban és a ha-
talmi viszonyok megváltoztatása érdekében harcra mozgósí-
tottuk a néptömegeket.

3. Nemcsak hatalmi eszközöket vetettünk latba a reakció
ellen, hanem a néptömegek meggyőzésének eszközét is al-
kalmaztuk: a kettőt kombináltuk.

4. Nem nyugodtunk bele abba a helyzetbe, hogy a pa-
rasztság zöme a reakció tartalékereje, hanem szívós aprómun-

kával, — így pl. falujárással, stb. — mozdítottuk elő a parasztság tömegeinek leválasztását a reakcióról.

5. A gazdasági feladatok sikeres megoldásával a munkáspártok megmutatták, hogy nemcsak harcolni, hanem kormányozni is tudnak.

6. A lenini—sztálini stratégia tanításait alkalmazva fel tudtuk darabolni az egységes reakciós táborot és a megosztott ellenséget vertük meg.

7. A Szovjetunió megakadályozta az amerikai és angol imperializmus terveit és megteremtette a magyar demokratikus erők szabad érvényesülésének feltételeit.

III. A népi demokrácia átmenet a szocializmushoz

Átalakulásunk tehát egy antifasiszta függetlenségi háborúra való mozgósítással kezdődött, a feudális maradványok elleni harc következetes végigvitelével folytatódott és ebből a harcból fejlődött ki a küzdelem a nagytőke kiszorításáért az államhatalomból, a kormányzásból és a gazdasági életből. Így lett a mi népi demokráciánk átmenetté a szocializmusba.

Nálunk tehát nem proletárforradalommal buktattuk meg a tőkésosztályt, hanem fokról-fokra szorítottuk ki a gazdasági életből és a hatalomból. Más szóval, olyan helyzetbe kerültünk, amikor proletárforradalom és proletárdiktatúra nélkül, viszonylag békésen fejlődhetünk a szocializmus felé. Népi demokráciánk a szocializmushoz való fejlődését a következő különleges feltételek tették lehetővé:

1. Magyarországon a munkásosztály már 1944-ben hatalomra jutott, ha nem is volt egyedüli birtokosa a hatalomnak. Ez a hatalomrajutás forradalom nélkül történt, mert a nagybirtok és nagytőke régi államhatalmát a Vörös Hadsereg zúzta szét. Így miután a magyar munkásosztály az államhatalom fontos pozíciónak birtokába került, nem kellett irányt vennie a régi államhatalom egészének összetörésére. Az összetörést egyes területeken (csendőrség, rendőrség) kombinálni lehetett más területeken a régi államgépezet megtisztításával. (Közigazgatás, stb.)

2. A Szovjetunió világpolitikai szerepe. A Szovjetunió nemcsak az egyes országok dolgozó osztályait támogatja, hanem egész népek függetlenségét is védi az imperializmus ellen. A Szovjetunió győzelme a német fasizmus fölött, tehát a szocialista állam, a proletárdiktatúra győzelme tette egyáltalán lehetővé a népi demokrácia útján való fejlődést a szocializmusba.

3. A fejlődés csak viszonylag békés. Amíg vannak kapitalista elemek az országban, míg van imperializmus, mely segíti őket, addig a harc nem dőlt el végleg a reakció erői és a szocializmus felé fejlődő népi demokrácia erői között. Állandó éberségre, készenlétre, hacra, a megfelelő állami szervek (rendőrség stb.) állandó erősítésére van szükség.

4. A Szovjetunióra való támaszkodás lehetősége és az államhatalomban való részesedésünk és vezetőszerpünk lehetővé teszi, hogy gazdasági téren is előbb visszaszorítsuk és végső soron felszámoljuk a kapitalizmust.

5. Az államhatalom jellege népi demokratikus, ami azt jelenti, hogy a hatalom nem egyedül a munkásság, hanem a munkásság és a parasztság kezében van, de a munkásság a döntő és vezető erő.

MIERT VAN SZÜKSÉG EGYSÉGES MUNKÁSPÁRTRA?

A szocializmushoz vezető utat csak egységes munkásosztály tudja biztosítani. Amíg túlnyomóan a reakció visszaverése, a polgári-demokratikus átalakulás feladatai voltak napirenden, elengedő volt a két munkáspárt egységfrontja is. De a polgári és népi demokrácia közötti választóvonal átlépése, a népi demokrácia felülkerekedése s ezzel a szocialista feladatok megoldása szükségszerűen napirendre tűzték az egységes munkáspárt megteremtését.

A szocializmust a népi demokrácia útján csak úgy lehet megvalósítani, ha az állam vezetésében a munkásosztálynak döntő súlya van. Ezt pedig nem lehet két munkáspárttal elérni, e pártok versengése közben megvalósítani. Két párt létezése múlhatatlanul versengést jelent, ezt pedig az ellenség ügynöksége a munkásmozgalomban felhasználja. Két munkáspárt mel-

íett nem lehet felszámolni a szociáldemokrata jobboldalt. A szocializmus építése múlhatatlanul szükségessé teszi az együttműködésen túl a szervezeti egység megteremtését is.

A NÉPI DEMOKRÁCIA HARCI TEREP

Lenin 1921-ben az új gazdasági politika bevezetésekor mondta, hogy harc folyik a kapitalista és a szocialista elemek között és ebben a harcban dől el az, hogy ki győz le kit? Nálunk is hasonló a helyzet. Mi azért harcolunk, hogy a szocializmus győzzön, az ellenség azért, hogy a kapitalizmus győzzön. A Vörös Hadsereg jelenléte lehetővé tette Magyarországon a népi demokrácia útján való fejlődést a szocializmushoz, de ha súlyos hibákat követtünk volna el, ennek ellenére elveszíthettük volna a harcot. Ma már az országban a népi demokrácia erői túlsúlyban vannak, de az ellenség sem az országban, még kevésbé nemzetközileg nincs még legyőzve, ezért az a kérdés, hogy ki győz le kit, még nem dőlt el végleg. Az 1947-es választások óta a népi demokrácia erői tovább növelték túlsúlyukat, gazdasági, belpolitikai téren megerősítették pozícióikat. Győzelmünk azonban nem jelenti azt, hogy nincsen még hátra igen sok tennivaló.

Gazdaságilag: visszavertük a forint elleni támadást, egyensúlyba hoztuk az állami költségvetést, államosítottuk a nagybankokat, a bauxit- és alumíniumipart, majd a száznál több alkalmazottat foglalkoztató ipari vállalatokat. Ez azt jelenti, hogy a magyar nemzetgazdaság parancsnoki, döntő pozíciói annak a népi demokratikus államnak kezében vannak, melynek vezető ereje a munkásosztály. A nemzetgazdaság államosított szektora tehát: szocialista szektor. Habár a paraszti mezőgazdaság, a kis árutermelők súlya a magyar gazdasági életben még igen jelentős, habár a kereskedelem, a kisipar még kapitalista szektort jelentenek, táplálják a kapitalizmust, a döntő gazdasági ágak államosításával (bányászat, gyár-
ipar, közlekedés és hitelszervezet) a magyar nemzetgazdaságban a szocialista elemek jutottak túlsúlyba.

Nem mondhatjuk azonban, hogy az államosított üzemek és vállalatok már *következésként* szocialista jellegűek. A burzsoázia — ha nincs is képviselője a kormányban, ha ki is

van szorítva az üzemekből és vállalatokból — a korrupció melléklépcsőjén, és más úton, burkoltan, vagy nyíltan még érvényesíteni tudja befolyását. Meg kell szüntetnünk ezeket a lehetőségeket, hogy az államosított szektor valóban következetes szocialista szektorra váljék. Munkaversenyeinkkel, a hárcméves terv megvalósításával és túlteljesítésével, a tervgazdálkodás kiépítésével kell emelnünk a magyar dolgozó nép életszínvonalát és bebizonyítanunk gazdasági rendünk fölényét a kapitalizmus gazdasági rendje fölött. Továbbá: A nemzetgazdaság kapitalista elemeivel folytatott állandó küzdelem szükséges a szocialista szektor megszilárdításához és kiterjesztéséhez. Ezenfelül: a mezőgazdaság kapitalista fejlődésének meggátlására szükséges a szövetkezeti mozgalom nagyarányú fejlesztése állami segítséggel (állami gépüzemek stb.).

Politikailag: elszigeteltük és lényegében felszámoltuk a demokratikus pártok reakciós jobboldalát és ezzel megszilárdítottuk a demokratikus erők szövetségét. Megteremtjük a MKP és a SZDP egyesülésével a Magyar Dolgozók Pártját. De ahogy a SZDP jobboldali szárnyának szétverése után felmerült a MKP és a SZDP egyesülése, ugyanúgy meg kell, hogy találjuk a nemzet valamennyi dolgozójával, a demokratikus erőkkel való szorosabb harci- és építőszövetség új formáját is. A népi demokráciában arra is szükség van, hogy a polgári demokrácia politikai szervezete, egymással versengő pártok laza koalíciója, helyet adjon a népi egység új politikai tömegszervezetének. A magyar és a nemzetközi tapasztalat bebizonyította, hogy addig, amíg a népi demokrácia egymással versengő pártok laza koalíciójára épül, addig a belső reakció és a külső imperializmus fel tudja használni a maga céljaira ezt a versengést, be tud hatolni a demokratikus pártokba, hátráltatni tudja az építőmunkát, meg tudja zavarni a demokratikus együttműködést. Ezért van szükség a demokratikus erők szorosabb egységére, új Függetlenségi Frontra, melyben a pártversengés háttérbeszorul a népért végzett közös munka mögött. A reakció hátra van szorítva, legális politikai pozíciói lényegében fel vannak számolva, de megsemmisítve még nincs. Legfontosabb hadállása ma a klerikális, elsősorban a katolikus

reakció. Egyik legfontosabb teendő: egyház és demokrácia viszonyának rendezése, a klerikális reakció pozíciójának szétzúzása.

Érvényesül ez a reakció a magyar oktatásügyben is. Sor kell hogy kerüljön a feudális maradványok eltakarítására a közoktatásból. Továbbá: folytatni kell az államgépezet demokratizálását, meg kell valósítani a közigazgatás reformját, új, demokratikus jogrendszert kell megvalósítani, el kell távolítani az igazságügyi apparátusból a népellenes elemeket, stb. Egyszóval: folytatni kell a harcot a feudális, nagytőkés és fasiszta maradványok ellen, teljes megsemmisülésükig. Ugyanakkor, ezzel párhuzamosan folytatni kell az építőmunkát, a tervgazdálkodás segítségével az ország termelőerőinek fejlesztését, népünk életszínvonalának emelését.

Az intézmények, a hatalmi viszonyok, a gazdaság területén hatalmas eredményeket értünk el.

Nagyok a sikereink népünk ingadozó, vagy nemrég még a reakció befolyása alatt álló rétegeinek meggyőzése, a demokrácia felé fordulása dolgában is.

Mégis még fennáll az aránytalanság a politikai-gazdasági változások és népünk gondolkodásának változása között. Ezen a téren még rengeteg tennivalónk van. Ha azt akarjuk, hogy népünk meggyőződéssel támogassa a népi demokrácia útján való fejlődést a szocializmus felé, meg kell győznünk arról, hogy ez a fejlődés az egész dolgozó magyar nép érdekeit, fel-emelkedését szolgálja.

Kérdések:

1. Miért helyes a népi demokrácia kifejezés?
2. Miért volt helytelen a jelszó: „ma a demokráciáért, holnap a szocializmusért”?
3. Mik a népi demokráciák jellemző vonásai?
4. Melyek a magyar népi demokrácia fejlődésének szakaszai?
5. Miért nem volt egyenesvonalú népi demokráciánk fejlődése?
6. Mik voltak az elmúlt 3 év alatt a demokratikus erők győzelmének okai?
7. Miért átmenet a népi demokrácia a szocializmushoz?
8. Melyek a népi demokráciának legközelebbi feladatai?

Irodalom:

Alapfokon:

A Magyar Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt májusi kiáltványa a dolgozó néphez. (Szabad Nép és Népszava április 29-i számában).

Rákosi: Májusi seregszemlén. (Népszava 1948 május 1-i számában).

Rákosi: A népi demokrácia győzelme Magyarországon. (Népi demokráciáért, tartós békéért! c. hetilap máj. 1. számában).

Farkas: Kedvezően alakul a demokratikus erők számára a helyzet. (Szabad Nép 1947 november 16-i számában.)

Révai: A népi demokrácia kérdései. (Szeminárium füzet. Szikra kiadás).

Haladóknak:

Lenin: Állam és forradalom. (Szikra kiadás).

Lenin: A szociáldemokrácia két taktikája a demokratikus forradalomban. (Lenin: Marx, Engels marxizmus c. kiadványban).

Rákosi: A Népi demokrácia útja. (Az MKP III. kongresszusának jegyzőkönyve. Szikra kiadás.)

Révai: Népi és polgári demokrácia. (Az MKP III. kongresszusának jegyzőkönyve. Szikra kiadás).

Révai: A Magyar Kommunista Párt Központi Vezetőségének tevékenysége. (A nemzetközi munkásmozgalom kérdései c. folyóirat 1948 januári számában. Szikra kiadás).

Budas: Állam és demokrácia. (Szeminárium füzet. Szikra kiadás).